N°. 345. DE GRONDWET. 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
... tot zes regels. . . . . *f* 1.00.
... regel meer. . . . . » 0.15.
... de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van *f* 1, het zegelregt daaronder begrepen.

WOENSDAG 5 JULIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beursstraat, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement *f* 70, Ned. Cour.

Wij hebben, in onze Courant van jl. Maandag een berigt medegedeeld, dat wel waardig is de aandacht te trekken van allen, die belang stellen in de toekomst onzer kostbare Oost-Indische bezittingen. Een gedeelte der bevolking van Tagal zou namelijk eenigen uit haar midden als deputatie hebben afgezonden, naar den Gouverneur-Generaal van Ned. Indië te Batavia, om te klagen over de vexatiën en afzetterijen van den regent in die residentie.

Dit feit is eene bijdrage te meer tot de kennis van den *aard* der positie, die de regenten op Java innemen en vooral van hunne verhouding tot de bevolking. Ontleenen zij hun gezag aan hunne geboorte, en aan den invloed, die hunne familie in en door zich zelve bezit? Of zijn zij ambtenaren van het Gouvernement, die al hun magt aan hunne aanstelling te danken hebben, en wie de bevolking onmiddellijk den rug toekeert, zoodra het Gouvernement anderen in hunne plaats stelt? Was het eerste waar, hoe is daarmede dan te rijmen, dat de bevolking zich over den regent bij den Gouv.-Generaal beklaagt?

Het zal, hoogstwaarschijnlijk, nog gegeven zijn aan *deze* Kamer, om het voorgestelde Reglement op het beleid van de Regering in Nederl. Indië te behandelen. Wij zullen op dit oogenblik niet treden in eene beschouwing over de, van eene andere zijde reeds geopperde vraag, of deze Kamer, in de gegeven omstandigheden, een zoo gewigtig werk, als de behandeling is van het genoemde reglement, zal ondernemen en tot stand brengen? In verband met het, door ons gegeven berigt, aan welks echtheid wij geen reden hebben te twijfelen, wenschen wij slechts de aandacht in te roepen op een der meest gewigtige, nieuwe bepalingen, die in dat Reglement voorkomt.

Omdat gezegd wordt, dat een vroeger Gouverneur-Generaal (de heer BAUD) mondeling zou beloofd hebben, dat de regenten (inlandsche hoofden) in hunne waardigheid erfelijk zouden gehandhaafd worden: — eene belofte, die, zoo zij al is gedaan, in geenen deele geacht kan worden verbindende te zijn; maar wel kan men betwijfelen, of die Gouverneur-Generaal zijne bevoegdheid niet is te buiten gegaan, — daarom heeft de Minister van Koloniën kunnen goedvinden, in het nieuwe Reglement eene bepaling te schrijven, krachtens welke de regenten voortaan, in een zeker opzigt, *erfelijke gezagvoerders* zullen worden.

Van ver-uitziende en hoogst gewigtige gevolgen is deze bepaling, die wij, met al de kracht die in ons is, bestrijden moeten als hoogst onstaatkundig en allerverderfelijkst. Door de erfelijkheid in de wet te schrijven, zal — 't komt ons ontegenzeggelijk voor — het Nederlandsch gezag in Indië en de zedelijke invloed daarvan groote schade lijden.

De Javasche bevolking heeft in hare regenten steeds meer hare verdrukkers dan hare beschermers gezien, en meermalen heeft zij bij de Europesche ambtenaren, bij de residenten, hare toevlugt moeten nemen tegen de willekeur en de geweldenarijen der Inlandsche hoofden. De algemeene neiging tot onderdrukking, aan elk aziatisch gezag eigen, zou dus meer en meer voedsel erlangen bij afneming van de vrees voor afzetting, zoodra de erfelijkheid van het gezag werd erkend. Nu nog heerscht bij de regenten het denkbeeld, dat zij hunne benoeming te danken hebben aan de *gunst* der Nederlandsche Regering; dat noopt hen tot trouw en tot erkentelijkheid, terwijl de vrees, om van hunne waardigheid ontzet te worden, hen, zoo veel mogelijk, houdt binnen de palen van betamelijkheid, van billijkheid en onderworpenheid aan de Europesche regelen van bestuur. Werd de erfelijkheid in *de wet* geschreven: de regent zal niet meer erkennen, dat hetgeen hij *is* hij geworden is door het Nederlandsch Gouvernement; maar hij zal zijne waardigheid beschouwen als een *verkregen regt*. Welke voorwaarde men aan die erfelijkheid ook binde: steeds zal hij, die daarvan mogt ontzet worden, klagen over schending van regt; hij zal in 't oog der bevolking in aanzien rijzen, ten nadeele van *ons* gezag; wij zullen, in zeker opzigt, op hem moeten leunen, terwijl *thans* met de ontneming van de waardigheid ook het gezag en de invloed verloren gaan.

Wij beamen dan ook, ten volle, wat daaromtrent in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer wordt gezegd: »Als de Gouverneur-Generaal, omdat de gestelde voorwaarden van bekwaamheid, ijver, eerlijkheid en trouw niet aanwezig waren, eene keuze deed buiten het geslacht van den vroegeren regent, zou op het gemis dier voorwaarden door de betrokkene personen niet worden gelet, maar het niet-benoemen beschouwd worden als eene miskenning van regten, waaruit dan gevaarlijke ontevredenheid zou ontstaan. De naauwgezette inachtneming dier voorwaarden had insgelijks moeijelijkheid in. Allermeest echter was de bepaling bedenkelijk uit het oogpunt der betrekking tusschen de Europesche hoofd-ambtenaren en de inlandsche regenten. De residenten zouden hun gezag tegenover regenten, die bij erfopvolging optraden, zeer moeijelijk kunnen handhaven; ja tegenover hen in eene onhoudbare positie worden geplaatst. Dit was zóó waar, dat, naar men meende te weten, bijna al de residenten op Java zeer tegen de opneming der thans behandelde bepaling in het reglement waren gestemd. Te meer moest die bepaling tot moeijelijkheden aanleiding geven, omdat het bekend was, dat een vroeger Minister van Koloniën (de heer BAUD) de regenten zeer in bescherming genomen had, en zelfs in een officieel stuk zou hebben verklaard, dat het beter ware zes residenten dan één regent op te offeren.«

Het in den aanhef van dit artikel herinnerde feit is eene bijdrage te meer, om het gevaarlijke van het ministeriële voornemen te bewijzen. Wilt gij de positie van menschen, wier belangen in lijnregten strijd zijn met die der bevolking, nog versterken, door hun een regt van erfelijkheid te geven, dat zij nooit bezaten? Maar belemmert u dat dan niet in uwe bescherming der bevolking tegen willekeur van wie ook, die gij in art. 58 van het reglement haar toezegt? Thans durft die bevolking bij het Europesche bestuur klagen over hare eigene hoofden, die de heer BAUD zoo vaderlijk in zijne bescherming neemt. Zal zij dat ook nog durven, wanneer wij hen tot eene soort van erfelijke vorsten maken?

Hoe zal het, bovendien, mogelijk zijn, dat een resident, de hoogste gewestelijke autoriteit, zijn gezag behoorlijk en met klem zal kunnen uitoefenen tegenover eene mindere autoriteit, die haar bestaan in een erfelijk regt ziet geworteld? Wij gelooven, dat dit eene anomalie ware zóó groot, als er ooit eene heeft bestaan; en dat de ergste vijanden van het Vaderland geen beter middel hadden kunnen uitdenken, om van lieverlede op nieuw de inlandsche Vorstenhuizen te stichten, en alzoo de inlandsche bevolking, langzamerhand, tot opstand en tot pogingen om zich van het Nederlandsche gezag vrij te vechten, op te leiden.

Het zijn deze overwegingen, die wij ten zeerste aanbevelen in de aandacht van hen, die eerlang geroepen zullen worden een oordeel, ook over dit, voor de toekomst onzer koloniën zoo beslissende onderwerp te vellen; en wij vragen, in gemoede, of het punt in quaestie niet van overwegend belang genoeg is, om, alvorens tot de instelling van een erfelijk regentschap over te gaan, der zake kundige mannen en onpartijdigen te hooren?

Wij voor ons meenen, dat de zaak geenszins geacht kan worden in staat van wijzen te zijn, en wij zouden het onverantwoordelijk achten, bijaldien over een levensvraagstuk, als dat van de erfelijkheid der regenten, luchtig werd heen gestapt, opdat dan toch nog *deze* Kamer de geliefkoosde plannen van de heeren BAUD en PAHUD zullen kunnen bekrachtigen.

De Provinciale Staten van Zuidholland hebben, bij de opening hunner zomervergadering op heden, het gewone jaarlijksche verslag van wege de Gedeputeerde Staten ontvangen. Wij haasten ons, uit dit zeer uitvoerig stuk, onzen lezers de navolgende hoofdbijzonderheden mede te deelen:

De wettige bevolking der provincie bestond, op 31 Dec. 1853, uit 585,808 zielen, waarvan 304,724 in de vroegere steden en 281,084 in de overige gemeenten. De feitelijke bevolking bedroeg 591,493 zielen. De wettige bevolking was alzoo vermeerderd met 6,905 zielen, de feitelijke met 6,800. Onder de feitelijke bevolking zijn o. a. 5,213 krijgslieden medegeteld. Vertrokken uit de provincie naar Overzeesche gewesten waren 178 personen, waaronder 59 hoofden van huisgezinnen, 5 welgestelden, 39 mingegoeden en 15 behoeftigen, zijnde, in totaal, 52 minder dan het jaar te voren.

Wat de finantiën van de provincie betreft, vinden wij het volgende opgeteekend. De kosten van het provinciaal bestuur, voor zooveel het rijksbestuur is, beliepen *f* 66,050 en dus *f* 4,750 minder dan was voorgedragen. De eigenlijk provinciale begrooting beliep in ontvangsten *f* 138,211.67½ en in uitgaven *f* 80,923.70. »Ofschoon« — zegt het verslag — »de uitkomst van de dienst nog afhankelijk is van de nog te vereffenen uitgaven voor dit dienstjaar, laat het zich aanzien, dat die mede gunstig zal zijn, zoodat de toestand der provinciale geldmiddelen, vooral ook uit aanmerking, dat de provincie geene geldleeningen te haren laste heeft, als allezins gunstig kan beschouwd worden.«

Uit het algemeen overzigt der gemeente-begrootingen over 1853 blijkt, dat de buitengewone ontvangsten bedroegen *f* 665,903.58½, de gewone *f* 3,664 139.23, totaal *f* 4,330,042.81½. De buitengewone uitgaven vertegenwoordigden een bedrag van *f* 484,285.87½, de gewone *f* 3,819,526.83½, totaal *f* 4,303 812 71. De toestand van de geldmiddelen der gemeenten is »over het algemeen zeer »bevredigend, en de uitzonderingen daarop doen zich alleen »voor in gemeenten van geringen omvang en bevolking, »waarin, uit den aard der zaak, niet die hulpbronnen »aanwezig zijn, welke in grootere gemeenten worden »aangetroffen«. Ten aanzien van de herziening der plaatselijke belastingen, lezen wij het volgende in het verslag: »De bij de gemeentewet bevolene herziening der plaatse»lijke belastingen, is van belangrijken invloed op de gelde»lijke aangelegenheden der gemeenten, en wij kunnen te »dien aanzien mededeelen, dat in 1853 aan 263 Raadsbe»sluiten, tot de invoering van verschillende belastingen. »door het Hooger Bestuur goedkeuring werd verleend, »waaronder zich bevonden 54 tot het invoeren van verbruik»belastingen, wegens de middelen gemaal, geslagt, gedis»telleerd en wijn; 53 tot heffing van eenen hoofdelijken »omslag en 32 tot invoering eener belasting op de honden; »terwijl de overige, uitgezonderd 71 besluiten tot heffing »van leges, betroffen de bij art. 238 der gemeentewet be»doelde, met plaatselijke belastingen gelijkgestelde heffing »van weg-, kaai-, havengelden en dergelijke. Zoo zijn ook, »naar de regelen, dienaangaande in de gemeentewet gesteld, »tot dus verre ingevoerd in 116 gemeenten, de heffing van »verhoogde opcenten op de grondbelasting (gebouwde en »ongebouwde eigendommen) en in 120 gemeenten, die op »de personele belasting. In vele gemeenten ging de invoering »der nieuwe heffingen gepaard met afschaffing van sommige »andere belastingen.«

De algemeene gezondheidstoestand was vrij voldoende. Het geheel droogvallen van de Haarlemmermeer heeft geene der verschijnselen van ziekten doen waarnemen, welke vroeger meermalen, na groote droogmakerijen zijn ontstaan en als de gevolgen daarvan werden beschouwd. Ten aanzien van de geheerscht hebbende cholera wordt gemeld, dat het getal aangetaste lijders bedragen heeft 2457, waarvan 1558 zijn overleden. Buitendien bedroeg het getal overledenen te Rotterdam, vóór dat eene regelmatige opgave van aangetasten en overledenen is gevraagd, reeds 534, die onder het opgemelde getal niet begrepen zijn.

Voor de loting der nationale militie, ligting van 1853, zijn ingeschreven 5446 personen, van welke 2735 voor de dienst zijn gedesigneerd en 2711 om verschillende redenen voor één jaar of finaal vrijgesteld. Het contingent der provincie bedroeg 1621 manschappen.

De toestand der dienstdoende schutterijen wordt »over het algemeen gunstig« maar die der rustende schutterijen »steeds minder gunstig«, genoemd. De geheele sterkte der schutterij in de provincie was, actief 4771, reserve 3753, totaal 8524 man; rustende schutterijen, actief 4984, reserve 3768, totaal 8752, totaal generaal 17.276 man. De eerste ban der dienstd. schutterij was 4932 man sterk, en de eerste ban der rustende 5837, totaal 10.769 man.

In de provincie bevinden zich 397 kerkelijke gemeenten, te weten: Nederduitsch-Hervormde 196; Waalsch-Hervormde 6; Hoogduitsch-Hervormde 1; Engelsche of Presbyteriaansche 2; Schotsche 1; Anglicaansche Episcopaalsche 1; Evangelisch-Luthersche 13; Doopsgezinde 4; Rem...

strantsche 19; Christelijk Afgescheidene 30; Roomsch-Katholyke 89; Oud-Roomsche of van de Bisschoppelijke Klerezy 11; Israëlitische 24; te zamen 397, zijnde 10 gemeenten meer dan in 1852. Het getal dientsdoende leeraars enz., bedroeg in 1853, 506.

Aan het hoofdstuk: «*Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen*» ontleenen wij de volgende bijzonderheden:

De bewaarscholen zijn 83 in getal, hetgeen eene vermeerdering aanwijst van vier. Het getal der openbare scholen is over 1853 berekend op 260, zijnde dit hetzelfde getal als over het jaar 1852 werd opgegeven. Geen nieuwe openbare schoolinrigtingen kwamen tot stand, evenmin als er zoodanige zijn komen te vervallen of opgeheven geworden. Het aantal bijzondere scholen der 1ste klasse bedraagt thans 65; ten vorigen jare bedroegen deze 58, zoodat dit getal weder met 7 is vermeerderd, terwijl het getal bijzondere scholen der 2de klasse, met 1 is verminderd en thans 150 bedraagt. Het geheel getal van de bovengemelde scholen beliep in 1853, 475, alzoo 6 meer dan in 1852.

Blijkens het jaarlijksch overzigt van den staat van het middelbaar en lager onderwijs in Zuidholland, door de provinciale commissie van onderwijs opgemaakt, bedroeg het aantal leerlingen op al deze scholen den 15 Januarij 1853, 69,527 en den 15 Julij 1853, 59,677, hetgeen op dezelfde tijdperken van het vorige jaar eene vermindering aanwijst van 663 en 88 leerlingen. Het gemiddeld getal leerlingen op deze scholen, gedurende het jaar 1853, wordt, na aftrek der avondscholieren, die tevens de dagscholen bezochten, op 61,987 gerekend. De staat van het onderwijs op de openbare scholen kan over het algemeen gunstig worden genoemd. — Ofschoon het op sommige scholen beter kon zijn, is het echter ontegenzeggelijk, dat het onderwijs, over het geheel genomen, goed en doelmatig is ingerigt, zoodat de vruchten daarvan ook niet achterwege blijven.

De staat van het onderwijs in de bijzondere scholen der 1ste en 2de klasse, en de bezoldiging van hare onderwijzers, is over het geheel voldoende. Het provinciaal onderwijzers-weduwen- en nagelaten kinderenfonds verkeert steeds in gunstigen toestand.

Omtrent de zeevaartkundige school te Rotterdam zijn weinig bijzonderheden te vermelden; het onderwijs werd op gelijken voet als in vroegere jaren voortgezet. Het getal leerlingen bedroeg 32; alzoo 5 meer dan in 1852. Ten aanzien van de scholen van bijzonderen aard en strekking wordt nog medegedeeld, dat te Rotterdam en Dordrecht afzonderlijke inrigtingen voor de gymnastie bestaan, en dat overigens in 22 van de bestaande 475 scholen onderwijs in de gymnastie wordt gegeven.

Gedurende den laatsten, op ultimo Augustus jl. gesloten cursus 1852/53 aan de Geneeskundige school te Rotterdam bestond het getal leerlingen en auditoren, dat van het onderwijs gebruik heeft gemaakt, uit 57 mannelijke en 10 vrouwelijke.

Het getal leerlingen aan de koninklijke academie van burgerlijke ingenieurs te Delft, onder directie van Dr. G. Simons, was in 1853 151, waarvan 84 voor Oost-Indische ambtenaren 2de kl.; 26 voor algemeene studie; 24 voor civiele ingenieurs; 3 voor ijk en accijnsen; 2 voor het mijnwezen; voorts 12 gepromoveerden aan andere academiën, voor Oost-Indische ambtenaren 1ste kl. Het getal der docenten is 18.

Het getal gymnasiën in deze provincie bestaat thans uit 7, welke gedurende het jaar 1853 bezocht werden door het volgend aantal leerlingen, als: Te 's Gravenhage 125; te Rotterdam 85; te Leiden 58; te Delft 25; te Dordrecht 56; te Gouda 48; te Brielle 28; te zamen 425. Op de Latijnsche scholen te Schiedam telde men 11 en op die te Gorinchem 13 leerlingen.

Het getal studenten, op 31 Dec. 1853 in de rolle der Leidsche hoogeschool ingeschreven, bedroeg 487, als in de faculteit der godgeleerdheid 134, regtsgeleerdheid 216, geneeskunde 89, wis- en natuurkunde 19, wijsbegeerte en letteren 29; zijnde bovendien een getal van 156, aan de atheneae studerende, tot het afleggen hunner examina, in de rolle der hoogeschool ingeschreven.

De academie van beeldende kunsten en technische wetenschappen, te Rotterdam, blijft in bloei toenemen. Zij telde op 31 Dec. 1853, 336 gewone leden, 71 leden van verdiensten en 462 leerlingen. Op de teekenscholen bevonden zich te 's Hage 317 leerlingen, te Leiden 172, te Schiedam 168. De koninklijke muzijkschool te 's Hage gaat voort «door grondig onderwijs en opwekking van den waren kunstzin bij de leerlingen, nut te stichten.» Het getal leerlingen bedroeg 164, waarvan 89 de school kosteloos bezochten.

De min gunstige toestand in 1853 van het *armwezen* wordt aan tijdelijke oorzaken toegeschreven, en «niet als van voortdurenden aard beschouwd.»

De algemeene toestand der politie in de groote gemeenten was voldoende, «en het kan als een groot voorregt beschouwd worden, dat men, bij de algemeen heerschende duurte van de eerste levensbehoeften, geene grove misdrijven te betreuren had.» De inrigting der politie ten platte lande laat, over het algemeen, nog altijd veel te wenschen over. De bevolking der onderscheidene gevangenissen bedroeg, op 31 Dec. 1853, 1184 mannen en 294 vrouwen, of totaal 1478 personen. De kosten van onderhoud der gevangenen en der gevangenissen hebben bedragen ƒ 120,612.83½, en de kosten van bestuur ƒ 46,983.26½, totaal ƒ 167,596.10.

De directe belastingen hebben opgebragt in hoofdsom ƒ 3,801,343 06, en opcenten ƒ 1,253,377.22½, totaal ƒ 5,054,720.28½. De in- en uitgaande regten ƒ 2,277,174.73½, zijnde ƒ 145,819 29 *minder* dan in 1852; de accijnsen ƒ 5,554,519.15½, of ƒ 18,928.29½ *minder* dan in 1852; de zegel-, registratie-, successie-regten enz. ƒ 2,541,632.01½, of ƒ 202,447.12 *meer* dan in 1852; regten van waarborg enz. ƒ 49,833,49½, of ƒ 8,309.00 *meer* dan in 1852; de *domeinen* ƒ 594,003,03, zijnde ƒ 273,246,40 *meer* dan het vorige jaar, en de posterijen ƒ 404,120.59½, of ƒ 20,004 93½ *meer* dan 1852.

De toestand van waterstaat en wegen is, over het algemeen, zeer gunstig te noemen, vele verbeteringen zijn te dien opzigte tot stand gekomen.

De toestand van den landbouw, waarvan de zuivelbereiding en de veeteelt het voornaamste gedeelte uitmaakt, is ten dezen opzigte bijzonder voordeelig geweest, ten gevolge van de zeer hooge prijzen van boter en kaas, alsmede van alle soorten van slagtvee.

In 29 gemeenten hebben verveeningen plaats gehad; het getal arbeiders, daartoe gebezigd, wordt geschat op 1130. Gedurende het jaar 1853 was de staat van het jagtveld over het algemeen ongunstig; het getal acten, tot uitoefening der onderscheidene jagtbedrijven verleend, beliep 727 stuks, waarvoor betaald is ƒ 13.885.50. Aan premiën voor het dooden van schadelijk gedierte is betaald ƒ 1.354.40.

De staat der visscherijen in de binnenwateren was vrij gunstig. Er zijn 2976 acten uitgereikt, waarvoor betaald is ƒ 10,990.00; bovendien zijn 1054 kostelooze vergunningen uitgereikt. De visscherij buitengaats was aanzienlijk gunstiger dan in 1852. De aanbrengst heeft bestaan in 3284 lasten, zijnde 785 meer dan in 1852.

De Kamers van Koophandel in de provincie voldoen ten volle aan het doel harer instelling. Over het algemeen is de toestand der fabrieken gunstig te noemen. Ditzelfde geldt van den handel, die zelfs «voor vele takken bijzonder winstgevend is geweest.»

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het hoofdfeit, dat wij heden hebben mede te deelen, bestaat in de weigering van keizer Nicolaas, om in eenig geval aan de sommatie van Oostenrijk toe te geven. De toon vooral, waarop die weigering te Berlijn, volgens eene telegraphische depêche, is bekend gemaakt, kan op de Duitsche mogendheden geen gunstigen indruk maken. Rusland zou volharden, al moest het zijn laatsten man en zijn laatsten roebel opofferen. Hoe fraai en indrukwekkend dergelijke woorden mogen klinken voor dengene, die ze leest, en nog aan Ruslands alvermogen gelooft, is het niet te miskennen, dat een dergelijke toon geenzins geschikt is, om den keizer van Oostenrijk af te houden van eene opregte en eerlijke uitvoering van het gisteren door ons medegedeeld tractaat, tusschen hem en de Porte gesloten. Indien het zich later mogt bevestigen, dat de Czaar werkelijk dit en geen ander antwoord op de sommatie van het Oostenrijksche kabinet heeft gegeven, dan is niets anders te verwachten, dan dat Oostenrijk niet langer zal dralen, om zich openlijk bij de Westersche Mogendheden te voegen en eindelijk het zwaard te trekken tegen eene staatkunde, die reeds zooveel onheil over ons werelddeel, heeft gebragt. De telegraaf meldt ons uit Berlijn van denzelfden dag, waarop het berigt van het weigerend antwoord op de sommatie van Oostenrijk aldaar zou zijn bekend gemaakt, dat het Oostenrijksche leger de Vorstendommen is binnengerukt, ten gevolge van het met Turkije gesloten tractaat. Zeker is het, dat men in allen gevalle de officiële tijding der bezetting van de door de Russen ontruimde gedeelten elk oogenblik kan te gemoet zien, en het is inderdaad niet aan te nemen, na den hoogen en uittartenden toon, dien Rusland schijnt aangenomen te hebben, dat de Oostenrijksche legers niet letterlijk het tractaat zouden ten uitvoer leggen en de Russische legers uit de Vorstendommen verdrijven.

Uit dit alles volgt ook, dat Rusland geenzins, zooals men vroeger heeft gemeld, «uit achting» voor Oostenrijk de Vorstendommen wil ontruimen. De achterwaartsche beweging van de Russische legers is alleenlijk zoo als de Fransche bladen hebben gemeld, en wij vroeger in een afzonderlijk betoog constateerden, een gevolg van den dapperen tegenstand, dien de Turken aan den Donau en vooral te Silistria hebben geboden. De toestand toch van de Russische troepen werd hoogst gevaarlijk. Aan den eenen kant bedreigd door de dappere bezetting van Silistria, die hun reeds de handen vol gaf, werden zij aan den anderen kant bedreigd door het leger van Omer-pacha, dat, zooals men thans weet, zich den 10 Junij in beweging begon te stellen en reeds den 15den op vijf mijlen voor Schumla, in de rigting van Silistria zich bevond. De bachiboejoeks dekten het geheele front van het leger en hielden de Russen in het oog. De Engelsche troepen waren nog bij het meer Devna, zes uren van Varna gelegerd en lagen op dit punt, waar de wegen van Schumla naar Varna en Adrianopel elkander kruisen. Het fransche leger lag in de omstreken van deze laatste stad bij het dorp Franka. Voegt men nu daar bij, dat het Oostenrijksche leger zich elk oogenblik in beweging kan stellen om de Russen in den rug te vallen en den terugtogt af te snijden, dan is het niet te verwonderen, dat het naar Ployesti en Kimpina is teruggetrokken, waar het althans geen aanval in den rug te duchten heeft, maar de verbondene legers en ook het verwachte, of reeds in de Vorstendommen binnengerukte leger in het front zal houden. De vraag is echter, of de Russen den schok der vereenigde krijgsmagten zullen afwachten? Dit zal de toekomst moeten leeren.

De Westersche mogendheden intusschen versterken nog steeds hunne legers. Men zal uit onze berigten onder de verschillende posten zien, dat de Fransche en Engelsche legermagten in het Oosten eerlang nog aanzienlijk versterkt zullen worden.

De Vereenigde vloten bevonden zich, zooals reeds gisteren, per telegraaf, is gemeld bij het eiland Seskar, op korten afstand van Kroonstad. Tot daar zijn zij zonder wederstand doorgedrongen.

Uit Spanje meldt men, dat niet de generaal Campuzano maar wel de generaals Dulce en Merino zich met den generaal O'Donnell hebben vereenigd, om een gedeelte van het garnizoen in opstand te brengen. Den 1sten Julij zou er een belangrijk gevecht hebben plaats gehad tusschen de opstandelingen en de troepen, die aan de Koningin zijn ge- trouw gebleven, waarin de eersten groot verlies hebben geleden. De desertie zou ook hunne gelederen dunnen. De trouwgeblevene troepen zijn vol geestdrift voor het gouvernement. Madrid is rustig. De hoofdstad, het geheele schiereiland en de eilanden zijn in staat van beleg verklaard. De Koningin is in de hoofdstad teruggekeerd.

De gouverneur-generaal van Cuba heeft aan allen, die aan de expeditie van Lopez tegen dat eiland deel hebben genomen en die door de Koningin in eene algemeene amnestie waren begrepen, verlof gegeven naar dat eiland terug te keeren.

ENGELSCHE POST.

Londen, 3 Julij. De *Morning-Chronicle* zegt, dat het antwooord van Rusland op de sommatie van Oostenrijk den 1sten dezer te Berlijn is ontvangen. Het luidt: «Rusland wederstand zal bieden tot zijn laatsten man, «zijn laatsten roebel.»

— De *Observer*, een dagblad, dat meermalen officiële mededeelingen ontvangt, meldt, dat het 20ste, 34ste, 64ste en 63ste infanterie-regementen en het bataillon van de brigade karabiniers bevel hebben gekregen, om zich gereed te houden voor het vertrek naar ... Zij zullen onmiddellijk scheep gaan aan boord ... daartoe gehuurde schepen.

— De *China-Mail* van 27 April deelt het volgende als den inhoud van het tusschen Japan en de Ver. ... gesloten tractaat.

«De namen en plaatsen worden volgens de Ch... uitspraak gespeld en het is dus bijna onmogelijk ... verzekeren, welke plaatsen bedoeld worden.

«Art. 1. Schepen van de Ver. Staten van N. A... die de haven van Cheang-ke (? Nangasaki) aandoen ... zoo zij dit noodig hebben, van water, hout, pro... steenkolen worden voorzien. De Japanezen zullen a... schaffen wat zij hebben. De betaling zal in vreem... en zilver en in niets anders geschieden, zooals di... woonte van de Chinezen en Hollanders is. Doch de ... paling zal niet van kracht zijn voor de eerste Maan ... volgend jaar. Vijf (?) jaren later zal eene andere ... worden opengesteld.

»Art. 2. Indien eenig schip van de Vereenigde ... schipbreuk lijdt op eenig gedeelte van de kust van ... zullen schepen van dat land de bemanning naar de ... van Cheang-Ke voeren en van al hetgeen van het ... kan worden gered, zal rekening worden gehouden ... neer de nieuwe haven zal zijn opengesteld, vijf (?) ... na dezen zullen de schipbreuk geleden hebbende ... naar verkiezing derwaarts of naar Cheang-Ke wo... voerd.

»Art. 3. Daar het moeijelijk valt, te weten of sch... geleden hebbende zeelieden eerlijke lieden of ... zijn, zal het hun niet vrijstaan zich naar willek... elders te begeven.

»Art. 4. Cheang-Ke is eene haven, die door de ... zen en Hollanders wordt bezocht en de burgers ... Vereenigde Staten, die daar komen, moeten zich ... bestaande bepalingen onderwerpen en niet aan w... waar zij zullen verkiezen.

»Art. 5. Na de openstelling van de haven (van ... Ke) zal elke wijziging of bijvoeging (tot de tegen... overeenkomst) zorgvuldig overwogen worden, voo... ten slotte vastgesteld wordt.

»Art. 6. Daar de Liu-Chiu-Eilanden op te groote ... gelegen zijn, kan voor het tegenwoordige de qua... zijn te bepalen, of dáár eene haven zal word... gesteld.

«Art. 7. Choeng-tsin (?) ligt eveneens ver af, ... bestuurd door een (onafhankelijken) prins. Ev... thans de quaestie beslist worden of dáár eene ... worden opengesteld. Maar dit onderwerp zal ... worden in de lente van het volgend jaar, w... schepen van de Vereenigde Staten te Cheang-Ke ... zullen.»

Het volgende, dat een «Antwoord» is getiteld, ... eenn additionneel artikel te zijn:

«Schepen van uwe geachte natie, die gebrek a... raad, hout of water hebben, zullen van het noo... zien worden aan het station (?haven) Sang-kw... Maar daar deze ook op grooten afstand ligt, en ... zullen moeten verloopen om de zaak te regelen, ... wij dus een aanvang nemen met de 7de maan ... volgende jaar in de herfst, volgens ons kalender.

Dit tractaat draagt de zegels van de twee ... commissarissen en is gedagteekend van den ... van de 2de maan van het 7de jaar der regering ... Ká-wang.

DUITSCHE POST.

Weenen, 1 Julij. Het berigt bevestigt zich, ... zer Franz Joseph in persoon het bevel zal op zich ... het observatieleger. De veldtuigmeester baron ... het 3de en 4de legercorps onder zijn bevel heeft, ... vertrekt binnen weinige dagen met zijn ... Hongarije, Zevenbergen en Gallicie, om de ... legers elk afzonderlijk te inspecteren. De baron ... zal zijn hoofdkwartier bij Tchernowitz ... vestigen, om digt bij de twee andere hoofdkwartieren (Lemberg en Hermanstadt) te zijn.

— Men heeft ten onregte gemeld, dat de generaals ... schakoff, Luders, Chruleff, enz., gewond zijn. ... althans hier ter stede niets bekend, ofschoon ... dat de generaal Schilder overleden en prins ... gewond is. De laatste betert langzamerhand.

nog steeds zijne kamer; zijne echtgenoote was den 22sten te Jassy aangekomen.

Berlijn, 1 Julij, des morgens. Het belangrijkste berigt dat wij dezer dagen ontvangen hebben, bestaat in de mededeeling, die het Oostenrijksche kabinet heeft gedaan van het binnenrukken van een Oostenrijksch leger in de Vorstendommen, met het doel om eventueel regeringloosheid in Wallachije te beletten. Te gelijkertijd heeft Oostenrijk doen weten, dat het zich door zijn tractaat van bondgenootschap met de Porte verpligt ziet, om door alle mogelijke middelen en zelfs door kracht van wapenen, de ontruiming der vorstendommen te verkrijgen.

Een blad meldt, dat eene nieuwe conferentie van de vertegenwoordigers der vier mogendheden binnen kort te Weenen zal plaats hebben. Het Oostenrijksch-Turksche tractaat zal overeenkomstig met den geest van het protocol van 9 April worden verklaard.

Berigten van Christiania van 27 Junij melden, dat de ...sche schepen, die de havens in de witte zee moeten blokkeren, bij de Noorweegsche stad Hammerfest op het kleine eiland Qualoë zijn aangekomen. Men verwacht er de Fransche oorlogsschepen. De orders tot het aanvangen van de blokkade zijn nog niet ontvangen.

— Men heeft sedert eenigen tijd gemeld, dat de Pruissische staatsraad zou worden hermeld; thans verneemt men, dat hij tegen den 3 dezer moet zijn bijeengeroepen.

Hamburg, 2 Julij. Het berigt bevestigt zich van verschillende zijden, dat sir Ch. Napier met 33 groote schepen de baai van Barosund heeft verlaten en zich thans digt bij Kroonstad bevindt, om een hevigen, zoo niet beslissenden aanval op Kroonstad te doen. Indien hij al niet regtstreeks deze vesting aantast, dan kan men toch elk oogenblik het berigt ontvangen, dat Reval, Riga of eenige andere groote stad is gebombardeerd.

De admiraal Plumridge is den 21sten Junij weder met de *Leopard* en bovendien met de *Cuckoo*, eene schroefstoomboot, naar zijn eskader vertrokken, na zich met den opperbevelhebber over zijne nadere operatien te hebben verstaan.

Drie Engelsche schepen hebben zich voor Tornea vertoond, maar de inwoners hebben alles uit de stad weggevoerd en hebben zelfs uit haat tegen de Engelschen zelven alle openbare gebouwen, kasernen, hospitalen, het stadhuis, enz. afgebroken.

Het Zweedsche eiland Gothland dient tot vereenigingspunt van de Engelsche vloot in de Oostzee; binnen 14 dagen zijn 12 Engelsche oorlogsschepen daar proviand en al wat zij verder noodig hadden, komen in nemen.

FRANSCHE POST.

Parijs, 2 Julij. De heeren Black en Durant, die belast zijn met de nieuwe Turksche leening, bevinden zich op dit oogenblik in Engeland; hunne zending ontmoet groote moeijelijkheden, ofschoon zij geenszins aan den goeden uitslag wanhopen.

— De gezondheid van de Keizerin is op dit oogenblik zoo zwak, dat men een uitstel van de voorgenome reis naar de Pyreneën vreest. Men hoopt evenwel op het herstel van de jeugdige vorstin.

— Men spreekt hier veel van het ongeluk, dat prins Charles Bonaparte getroffen heeft, die, zoo als men weet, een been gebroken heeft door een trap van een paard. Ofschoon de toestand van den prins zoo gunstig mogelijk is, geneest elke breuk langzaam, zoodat de prins verscheidene weken het bed zal moeten houden. Hij stond de smart kalm door, en gaat steeds voort met zijne wetenschappelijke studien. De prins ondervindt de levendigste blijken van deelnemingen in zijn ongeval.

— De *Moniteur* van gisteren deelt het decreet mede, waarbij de opera wordt gereorganiseerd. Van 1 Julij af, zal de opera uit de civile lijst van den Keizer worden bestuurd en onder toezigt van den minister van het huis des Keizers staan. Eene speciale commissie, onder voorzitterschap van den Minister, bestaande uit de heeren: Troplong, Baroche, graaf Baciocchi, Rouher, graaf de Morny, Chaix-d'Est-Angely Gautier, secretaris-generaal van het huis des Keizers zal belast zijn met de regeling van alle quaestien, die betrekkelijk de kunst mogten oprijzen en van de maatregelen, die geschikt zullen worden bevonden om de welvaart van de opera te verzekeren.

De heer Rogueplan is benoemd tot directeur van de gereorganiseerde opera.

De *Moniteur* deelt in zijne half officieel gedeelte het rapport mede van de commissie, belast met het onderzoek van den toestand van de opera, die spoedige en afdoende maatregelen vordert. De finantiële verwikkelingen bedreigden haar anders met ondergang.

— De *Toulonnais* van 30 Junij zegt, dat het 46ste regement van de linie-infanterie bevel heeft ontvangen om zich naar Gallipoli in te schepen.

Een brief, dien men te Toulon heeft ontvangen, meldt, dat de keizer zeer waarschijnlijk het kamp in het Zuiden zal bezoeken en dat hij tevens te dier gelegenheid Toulon zal bezoeken.

— Men meldt van Broussa aan den *Moniteur*, dat Hadj-Mens-Abd-el-Kader-ben-Kelikha van daar vertrokken is, om namens den ex-emir Abd-el-Kader aan den keizer drie paarden ten geschenke aan te bieden. Elk paard is bekleed met een dek, dat overeenkomt met zijne kleur en die te Broussa op aanwijzing van den Emir zelven zijn vervaardigd. Eene allegorische legende is bovendien geborduurd op het tuig voor den kop.

Binnenland.

's Gravenhage, 4 Julij.

HAMBURG, 3 Julij. Het groote Russische schip *Czesarewitz*, met koopgoederen, ter waarde van ruim een millioen, komende van Oost-Indië, en waarop door vier Engelsche oorlogskotters jagt is gemaakt, is behouden te Cuxhaven binnengekomen.

LONDEN, 4 Julij. Alhier is berigt ontvangen dat de Fransche admiraal Laguerre, met het fregat *Jeanne d'Arc*, van Mauritius naar China is onder zeil gegaan om met den Engelschen admiraal Stilling de Russische schepen aan te tasten.

MADRID, 2 Julij. De stad is rustig. De opstandelingen zijn naar Toledo opgetrokken.

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeente Willemstad A. A. Schippers; tot plaatsvervangend kantonregter te Enkhuizen, H. Rijzen Engelsman, secretaris dier gemeente; tot regter in de arrondissements-regtb. te Arnhem, mr. C. P. Henny, thans advocaat en regter-plaatsvervanger bij dezelve regtbank, voorts aan W. J. Langeveld, op verzoek, verleend eervol ontslag uit zijne betrekking van plaatsvervanger van den kantonregter te Parmerend, en benoemd tot griffier bij het kantongeregt te Voorburg Mr. R. J. M. de Graaff, advocaat te 's Gravenhage.

Z. M. heeft benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Bleiswijk c. a. den heer C. H. Smit, thans ontvanger derzelfde middelen te Grootegast; tot ontvangers der directe belastingen en accijnsen te Krommenie; den heer W. D. van Gogh, thans ontvanger te Rosmalen; te Rosmalen c. a., den heer jhr. G. J. M. Bowier, thans surnumerair der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen ter arrondissements-directie 's Hertogenbosch.

Z. M. heeft den 1sten luitenant H. Steenbergen, dienende bij het 7de regement infanterie, op pensioen gesteld, en het bedrag van het pensioen bepaald op *f* (900).

---

*Heden is de gewone zomervergadering der Provinciale Staten van Zuidholland in deze residentie geopend. In die vergadering hebben de heeren Boellaard en van Tienhoven, na het onderzoek hunner geloofsbrieven en na het afleggen der gevorderde eeden, zitting genomen. Van den heer Hoynck van Papendrecht is berigt ontvangen, dat hij, tot lid der Tweede Kamer van de Staten-Generaal benoemd zijnde, zijn ontslag neemt als lid der Prov. Staten. Door den voorzitter zijn vele stukken ter tafel gebragt, hetzij goedkeuringen op vroeger genomen besluiten, hetzij voorstellen van Ged. Staten, hetzij andere voordragten of ontvangen adressen. De meest belangrijke zijn de volgende:

1°. een voorstel van Ged. Staten wegens het bijeengebragte kapitaal tot vestiging van een provinciaal krankzinnigengesticht. Dat voorstel strekt om het kapitaal niet aan te spreken, maar de renten te doen strekken (immers voorloopig) tot ondersteuning van gemeenten voor het onderhoud van krankzinnigen.

In handen gesteld eener commissie, bestaande uit de heeren van Limburg Stirum, Knappert, A. F. Bichon van IJsselmonde, Speelman en Nederburgh.

2°. Een ontwerp-reglement voor het hoogheemraadschap van den Alblasserwaard met Arkel beneden de Zouwe. In handen eener commissie, bestaande uit de heeren Cambier van Alken, van Dersser, Hoog en Metelerkamp.

3°. In handen dier zelfde commissie zijn ook andere ontwerp-reglementen, o. a. voor het hoogheemraadschap van Vijf-Heerenlanden en voor de vereeniging onder den naam van Lek en Merwede gesteld, alsmede eene wijziging in het reglement voor den Overwaard.

4°. De begrooting voor het Rijksbestuur voor 1855 en de enkel provinciale en huishoudelijke begrooting voor 1855, die ter overweging aan de afdeelingen zijn verzonden.

5°. het gewijzigd ontwerp-reglement van orde voor de Prov. Staten van Zuid-Holland is in handen gesteld eener commissie, bestaande uit de heeren Mock, Elink Sterk, Wentholt, Vernède en Koetsveld.

6°. Het ontwerp-reglement, voor het hoogheemraadschap van Rijnland is in handen gesteld eener commissie, bestaande uit de heeren van Zegwaard, Léon, van Outeren, van Hoogstraten en van Berch van Heemstede.

7°. Het ontwerp-reglement voor het hoogheemraadschap van den Krimpenerwaard is in handen gesteld eener commissie, bestaande uit de heeren Conrad, de Rouville, Bisdom van Vliet, Coenen en van Berch van Heemstede.

8°. Het ontwerp tot wijziging van het reglement op de uitoefening der kleine of versche haring-kustvisscherij is gesteld in handen der heeren van Hoogendijk, Vaillant, Prins, A. van Weel Jz. en Nederburgh.

9°. Een voorstel van Gedep. Staten tot aanmoediging van de inenting van de longziekte op runderen is in handen gesteld der heeren: Keyzer, van Gennep, Gevers Deijnoot, Vlielander en Nederburgh.

10°. Een ingekomen voorstel van dijkgraaf, hoogheemraden en hoofdingelanden van Delfland tot wijziging van het reglement nopens het hoogheemraadschap van Delfland is in handen van Gedep. Staten gesteld, ten einde zoo noodig deswege een nader voorstel te doen.

11°. Een adres van het hoofdbestuur der Hollandsche maatschappij van landbouw over het verminderende getal veeartsen, wordt in handen gesteld van de heeren: L. Kluit, Speelman, M. Bichon van IJsselmonde, Roest van Limburg en Nederburgh.

12°. Een adres van de heeren Breedé en Valois, directeuren van den Kon. Nederd. Schouwburg, tot het erlangen van eene subsidie van *f* 3000 uit de provinciale fondsen, wordt met een gunstig advies van Ged. Staten in handen gesteld van de heeren Huijser, Blom, IJsserman, J. B. 't Hooft en van Koetsveld.

13°. Een adres van J. van Langen en andere fabriekanten van metselsteen, houdende bezwaren tegen de voorgenomen kanalisatie van den IJssel, is in handen van Gedep. Staten gesteld.

14°. Een adres van Korndorffer, veearts te Rotterdam, die subsidie verzoekt, is in handen gesteld der heeren Roest van Limburg, Droogleever Fortuijn, A. van Weel Az., van Driel en Nederburgh.

15°. Een voorstel tot wijziging van een huishoudelijk schoolreglement en tot vaststelling van een reglement voor de bewaar- of kleinkinderscholen in de provincie, is in handen gesteld der heeren van Hogendorp, Prins, de Rouville, de Greve, Kok, A. van Driel en van Koetsveld.

De zitting is tot aanstaanden Donderdag des morgens ten half elf are gescheiden. Het voornemen bestaat zoowel dien dag als, zoo het kan, Vrijdag, eenige zaken af te doen, maar dan de vergadering te doen uiteengaan tot heden over 14 dagen, daar van onderscheidene zijden aan den Voorzitter het verlangen is te kennen gegeven, om in de volgende week, uithoofde van de feesten te Rotterdam, geene vergadering te houden.

---

* Gisteren namiddag zijn van Naaldwijk alhier overgebragt en in het huis van arrest geplaatst een tiental personen, die zich in die gemeente aan wanordelijkheden zouden hebben schuldig gemaakt. Een detachement, sterk 1 officier en 25 man dragonders, heeft zich tot handhaving der orde derwaarts begeven.

---

* Gisteren werd voor den Hoogen Raad der Nederlanden (kamer van vacantie) behandeld de zaak van Lambertus Coppelaars, die zich in cassatie had voorzien tegen een arrest van den 27 April ll. van het Hof in Noord-Braband, waarbij hij veroordeeld is tot de straffe des doods, wegens moedwillige brandstichting in een gebouw, op den 12 Februarij 1853. Er was geene memorie van cassatie ingeleverd. De Procureur-Generaal heeft ten zelfden dage zijne conclusie genomen en wel strekkende tot verwerping van het beroep. De uitspraak is bepaald op 18 Julij d. s.

---

* Heden is voor den Hoogen Raad behandeld de zaak van Th. H. W. Apeker en zijne huisvrouw M. van der Ven, die zich in cassatie hebben voorzien tegen een arrest van het Hof in Zuid-Holland van den 30 Mei 1850. In eersten aanleg zijn zij door de Regtbank te 's Gravenhage wegens hoon en laster veroordeeld: de 1ste req. tot eene gevangenisstraf voor den tijd van 1 jaar en 2 geldboeten, eene van *f* 2000 en eene van *f* 500, de 2de req. tot eene gevangenisstraf voor den tijd van 6 maanden en 2 geldboeten, eene van *f* 1000 en eene van *f* 250. In hooger beroep heeft het Hof in Zuid-Holland het vonnis der Regtbank vernietigd en beslist, dat zij beiden als hoofddaders moesten beschouwd worden en dat de misdaad van hoon moest wegvallen. Het Hof heeft hun vrijgesproken van die misdaad, doch de in eersten aanleg uitgesprokene condemnatie in stand gehouden, met uitzondering van de uitgesproken geldboete wegens de misdaad van hoon. Tegen dit arrest hebben zij cassatie aangeteekend. De raadsheer Mr. Wintgens heeft ten deze rapport uitgebragt, waaruit bleek dat er bij eene memorie 7 middelen van cassatie waren aangevoerd. De adv.-gen. Mr. Deketh heeft in deze zaak dadelijk zijne conclusie genomen en de voorgestelde middelen beschouwd als ongegrond, o. a. zeggende, dat het duidelijk was, dat de memorie door eene zeer onbedrevene hand was zamengesteld, waardoor het hoogst moeijelijk was om de eigenlijke kracht der middelen te doorgronden en daarop een gepast antwoord te geven. De adv.-gen. concludeerde tot verwerping van het beroep. Uitspraak 18 Julij.

---

* Men verzoekt ons het volgende mede te deelen. « Een naamlooze brief is uit Holland aan Z. M. den Keizer van Rusland gerigt. Die brief houdt de hartelijkste wenschen in voor den voorspoed der Russische wapenen, en daarbij wordt een geschenk aangeboden, dat de schrijver verzoekt in de krijgkas te storten. Op bevel van zijne regering meent de Minister van Rusland bij het Nederlandsche Hof gebruik te moeten maken van den weg der drukpers, om den onbekenden gever voor zijne goede en getrouwe gevoelens te bedanken, en hem te doen kennen, dat zijn aanbod door Z. M. den Keizer is aangenomen, die zeer gewaardeerd heeft de gevoelens, die tot dat aanbod geleid hebben. »

---

* Door de goede zorgen van den heer G. A. van Gameren, opzigter van de Koninklijke kunstmatige vischkweekerij op het Huis ten Bosch, en de daarbij geëmploijeerde G. Munts, zijn thans daar eenige honderden jonge braseems als ook duizende rietvorens aanwezig, terwijl zich in de daartoe ingerigte groote bakken eene ontelbare menigte blanke vorens bevinden, welke ongeveer eene lengte van 2 à 3 Nederl. duimen hebben, die eerlang in den daarvoor ingerigten grooten Vijver zullen worden overgebragt. Het is gebleken, dat de genomen proeven der aankweeking van deze vischsoorten een voldoend resultaat opleveren, waartoe veel bijdraagt de zoo kunstmatig nieuw gebouwde koepel, waar de uitbroeijing der kuit en hom plaats heeft.

Volgens berigt van Z. M. commissaris bij de centrale commissie voor de Rhijnvaart te Maintz, dd. 28 Junij 1854, heeft de koninklijke Pruissische regering de noodige bevelen aan de directie der posterijen in de Rhijn-provincien gegeven, om de bevordering van pakketten, zonder onderscheid van gewigt, die op den Rhijn met stoomvaartuigen uit het buitenland naar eene Pruissische Rhijnhaven worden vervoerd, geen hindernis in den weg te leggen.

Volgens berigt van Z. M. minister resident in Baden, is bij besluit van 22 Junij jl. bepaald, dat te rekenen van 1 Augustus aanstaande, het inkomend regt op alle soorten van gist, met uitzondering van die uit bier of wijn toebereid, bij invoer uit het buitenland van *f* 14 op *f* 19½ is verhoogd. Hetzelfde zal ook plaats vinden in de Pfalz en verdere gedeelten van het koningrijk Beijeren.

De Minister van Finantien heeft naar aanleiding van een

daaromtrent bij zijn departement ingekomen berigt, bekend gemaakt, dat het *eerstvolgende* vertrek van de Indische landpost langs den weg van Marseille twee dagen zal worden uitgesteld; en dat mitsdien de brieven daarvoor bestemd, nog uiterlijk tot en met den 8sten Julij aanstaande uit Amsterdam of andere op denzelfden of op eenen minderen afstand van Breda gelegene plaatsen zullen kunnen worden verzonden.

Bij de korpsen is thans de officiële tijding ontvangen, dat de miliciens der ligting van 1853, bij het wapen der infanterie en het bataillon mineurs en sapeurs ingedeeld, en die aanvankelijk voor den tijd van vier maanden in werkelijke dienst zijn opgeroepen, thans gedurende den tijd van een jaar onder de wapenen zullen worden gehouden.

Met genoegen vernemen wij, dat in de afgeloopene week met het beste gevolg zijn uitgebragt de telegrafische kabels van de Rotterdamsche telegraaf-maatschappij in den Haringvliet en het Brouwershavensche zeegat, zoodat daardoor de verbinding met de eilanden Flakkee en Schouwe is bewerkstelligd, en men binnen weinige maanden de geheele in dienststelling der lijn kan te gemoet zien.

Gedurende de maand Junij jl. heeft de Rijnspoorweg, bij een aantal van 48,017 reizigers, opgebragt aan passagiersvracht *f* 62,936.95, en aan goederenvracht *f* 11,824.30, totaal *f* 74,761.25.

De som van *f* 50,000 benoodigd tot gedeeltelijke dekking der successieregten van de verzameling schilderijen, door wijlen den Hr. A. van Hoop van Amsterdam gelegateerd, is bijeengebragt, zoodat deze kunstschat voor de hoofdstad des Rijks bewaard zal blijven.

Door de verschillende provinciale commissien van onderwijs in ons land, zijn in de voorjaars-vergadering geëxamineerd en toegelaten: 57 onderwijzers van den 2den; 90 van den 3den; 161 van den 4den rang; 3 huisonderwijzers, 93 schoolhouderessen, en 19 huisonderwijzeressen.

Te Sneek is, in plaats van den heer Mr. C. Sleeswijk Vening, voor het overige der jaars-zitting, tot lid der Tweede Kamer gekozen de heer Mr. H. U. Huguenin, met 497 van de 697 geldig uitgebragte stemmen.

Het wordt bevestigd dat te Kampen eene hoogeschool voor de christelijk afgescheidenen zal opgerigt worden, als leeraren zijn gekozen de heeren T. F. de Haan, te Groningen; S. van Velzen, te Amsterdam; A. Brummelkamp, te Arnhem; en J. Baving, te Hoogeveen.

Aan het *Handelsblad* wordt uit Steenwijk dd. 2 Julij, het volgende berigt:

Gisteren in den laten avond is uit Harlingen hier berigt ontvangen van kapitein van der Zee, dat hij aldaar behouden was aangekomen met het naar Steenwijk gedestineerde koopvaardijschip, onlangs met nog 3 andere koopvaardijschepen, door eene Engelsche stoomboot op sleeptouw genomen., om opgebragt te worden naar eene Engelsche haven; dan nadat dit convooi eenigen tijd was voortgevaren, beliep dat transport een storm, waardoor de commanderende officier der stoomboot vier Engelsche matrozen op gezegden naar Steenwijk gedestineerden bodem plaatste, en daarna het schip liet gaan, met de nadrukkelijke order, om koers naar Sheerness te zetten, en aldaar binnen te loopen. Doch kapitein van der Zee, zoowel op behoud van schip als lading denkende, en voorziende, dat aan tegenweer niet te denken was, alzoo hij maar alleen met een matroos en een jongen van zijn ekwipage aan boord was, veranderde van lieverlede van koers met dat gunstig gevolg, dat hij door deze misleiding op 1 dezer met schip en lading te Harlingen arriveerde, en aldaar de Engelsche matrozen aan wal zette, die zeer verwonderd waren, dat zij te Harlingen, en niet te Sheerness aanlandde.

× × **Leijden**, 3 Julij Heden had alhier de opstijging plaats van den heer Lassaigne met den luchtballon *de Walvisch.* De vulling geschiedde aan de stedelijke gazfabriek, alwaar de ballon ten half vier ure opsteeg. Hij nam dadelijk eene noordoostelijke rigting, en na een verblijf van ongeveer 25 minuten in de bovenlucht, daalde hij tegen vier ure in de nabijheid der gemeente Sassenheim neder, waardoor de luchtreiziger in de gelegenheid was, met den spoortrein van Amsterdam weder ten 6 ure alhier te arriveren. Bij de daarop volgende physische voorstelling in den schouwburg, deed de heer Lassaigne verslag van de bijzonderheden der reis, en verklaarde daarbij zeldzaam met zulk eene gunstige weersgesteldheid de opstijging te hebben verrigt, daar het verblijf in de bovenlucht niets onaangenaams opleverde. Men verneemt, dat op aanstaanden Zaturdag eene tweede opstijging zal plaats hebben.

⁏ **Zutphen**, 3 Julij. De gemeenteraad alhier heeft besloten tot het aangaan eener geldleening ten bedrage van *f* 33,000 tegen eene rente van 4 pct. Het kapitaal zal moeten worden gefourneerd vóór den 1 Januarij 1855. Een voorstel om voor dat bedrag landseffecten te verkoopen of bij de Nederlandsche Bank te beleenen werd niet aangenomen.

— Dezer dagen heeft de aanbesteding plaats gehad van eene belangrijke vergrooting van het Provinciaal krankzinnigengesticht, welk werk voor eene som van bijna *f* 27,000 is aangenomen.

⊙ **Deventer**, 3 Julij. In zijne vergadering van heden heeft de gemeenteraad de door curatoren voorgestelde nieuwe organisatie van het athenaeum alhier, goedgekeurd. De vakken, waarin dientengevolge onderwijs zal worden gegeven, zijn: oude letteren, regtsgeleerdheid, Nederlandsche geschiedenis en taal, physica, chemie en botanie. Daarvoor zullen worden benoemd zes gewone hoogleeraren, op eene jaarwedde van 1200 gulden, behalve de collegiegelden. De leerstoel der theologie zal vervallen, doch, zoo het noodig blijkt te zijn, een lector of leeraar voor de Oostersche talen en oudheden worden benoemd. De uitbreiding van het onderwijs in de natuurkundige wetenschappen is voornamelijk geschied ten behoeve van hen, die naderhand zich op eenig nijverheidsvak willen toeleggen; de lessen zullen dan ook niet uitsluitend gegeven worden voor eigenlijke studenten, maar door elk een kunnen worden bijgewoond. Voor het geheel in orde brengen van het laboratorium is 3000 gulden toegestaan, terwijl daarbij tevens een adsistent of deskundige zal worden benoemd, die met het toezigt over de werkzaamheden zal worden belast.

Deze nieuwe regeling zal, zoo mogelijk, terstond na het einde der groote vacantie in werking worden gebragt.

V **Welsum**, 2 Julij. Heden namiddag deed de heer J. H. Zeeman, cand. tot de H. dienst zijne intrede als herder en leeraar dezer gemeente, met eene leerrede naar aanleiding van 2 Cor. IV: 5. Welsum behoorde vóór het jaar 1831, kerkelijk, gedeeltelijk tot Olst, gedeeltelijk tot Terwolde. Van 1831 tot heden stonden daar achtereenvolgens Ds. Vroom, pred. te Zwolle; Lansendorf, pred. te Bleiswijk; Eerdbrink, pred. te Zutphen; v. d. Velde, (overleden); Oolgaard, pred. te Zwartsluis en v. d. Broek, pred. te Oestgeest; zoodat in den tijd van 23 jaren, deze gemeente 7 maal van herder en leeraar verwisselde.

's Hertogenbosch, 3 Julij. Eenigen tijd geleden had de heer Frans Donkers Rz. beeldhouwer, aan de stadsregering het aanbod gedaan, om, uit erkentelijkheid voor de eerste opleiding in de kunst, welke hij aan de school alhier genoten heeft het standbeeld gegoten in gips, (of model) te vervaardigen van een der voornaamste mannen, waarop onze stad roem kan dragen; en had hij te dien einde de keuze aan de Regering overgelaten. Burgemeester en Wethouders hebben bij eene missive van 20 Junij dit aanbod in dank aangenomen, maar aan den dankbaren kunstenaar overgelaten zelfs zijne keuze naar believen te bepalen. Deze heeft daarop aan het dagelijksch bestuur kennis gegeven, dat hij zijne keuze had laten vallen op Theodorus van Tulden, schilder en graveur, leerling van Rubens in 1620 te 's Bosch geboren en in 1676 overleden. Deze keuze schijnt ons in allen opzigte gelukkig en de goedkeuring van Boschenaren te zullen wegdragen.

(*N. B.*)

§ § **Maastricht**, 2 Julij. Behalve de jaarlijksche begrootingen, zullen aan het onderzoek der Provinciale Staten, van het hertogdom Limburg in hunne aanstaande zomervergadering onderworpen worden; 1° twee ontwerpbesluiten, houdende wijzigingen in de provinciale begrootingen voor 1853 en 1854; 2°. een ontwerp-besluit tot verlenging van den termijn voor de heffing van de provinciale belasting op de grond- en personele belastingen voor 1855 en volgende jaren; 3°. een rapport van den hoofd-ingenieur van den waterstaat, betreffende het opmeten der watermolens en peilen der onbevaarbare rivieren en beken in het hertogdom; 4°. een voorstel omtrent den aan te leggen weg van Gulpen naar Valkenburg; 5°. eene nota van inlichtingen omtrent de vordering van huur door de provincie aan het Rijk gedaan voor het Paleis van Justitie te Maastricht, alsmede omtrent de betaling van huur voor het gebouw dienende tot zitting van de Arrondissements-Regtbank te Roermond; 6°. een voorstel tot wijziging van het reglement op de waterlossingen naar aanleiding van bemerkingen door het Departement van Binnenlandsche Zaken gemaakt.

— Uit het verslag van Gedeputeerde Staten, over den toestand van het Hertogdom blijkt, onder anderen, dat de feitelijke bevolking op den 19 November 1849 aldaar bestond uit 103,516 mannen en 101,745 vrouwen, te zamen 205,261 zielen, en dat gedurende het tijdvak van 1 Januarij 1840 tot 19 November 1849 de bevolking van dit gewest is vermeerderd met 3,895 mannen en 4,647 vrouwen, te zamen 8,542 zielen. In den loop van 1853 zijn in het Hertogdom voltrokken 1,369 huwelijken, waarvan in de steden 372, in de landgemeenten 997. De in andere provincien des Rijks meer en meer veldwinnende zucht tot verhuizing naar Noord-Amerika en andere overzeesche gewesten openbaart zich in Limburg slechts in geringe mate. Volgens de daaromtrent van de gemeente-besturen ontvangene opgaven hebben in 1853 niet meer dan tien zoodanige verhuizingen plaats gegrepen. Het getal kiezers voor de Provinciale Staten bedroeg 3,558. In het afgeloopen jaar is door 2,643, alzoo door bijna ¾ der kiezers deel genomen aan de eerste stemming, waaruit is af te leiden dat de regtstreeksche verkiezingen nog al op prijs worden gesteld. Gedeputeerde Staten werden tot dusverre verhinderd voorstellen te doen tot vereeniging van gemeenten, omdat de besturen der gemeenten, die in de termen vallen, zich volstrekt ongenegen toonden hiertoe mede te werken. De staat van het onderwijs was niet ongunstig: nogtans klaagt men, dat de jongelieden, die zich tot het bijwonen van de lessen aan het Athenaeum aanbieden, daartoe niet genoegzaam voorbereid zijn. Onderscheidene omstandigheden hebben in 1853 op den toestand van het armwezen nadeelig gewerkt. Vooral de duurte der levensmiddelen en de strenge winter waren daarop van invloed. Hierbij kwamen buitengewone rampen en hagelslagen. Op den 31 Debember 1853 bestonden in het hertogdom 374 instellingen, strekkende ten behoeve of tot het verzorgen van armen, ook door werk en onderwijs. De algemeene toestand van de policie was gunstig en verderde geene bijzondere maatregelen, tenzij men hiervoor mogt willen houden het tijdelijk uitzetten eener [illegible] brigade Maréchaussée te Nederweert, hetgeen geschiedde op verzoek van den Burgemeester, die, bij den toevloed van vreemde arbeiders, werkzaam aan de ontginningen onder zijne gemeente, beducht scheen, dat het personeel der gemeentepolicie soms niet toereikende zou kunnen wezen tot verzekering of handhaving der goede orde. Be[illegible] duidende diefstallen werden gepleegd te Neer, Beesel, Meerssen, Roggel, Elsloo, Beek en Obbicht. Te IJser[illegible] onder Oud-Valkenburg had eene poging tot diefstal plaats gepaard met verschillende verzwarende omstandigheden. Te Venlo en te Wolder, onder Oud-Oldenhoven, zijn moorden gepleegd geworden. Onder de verbeterde middelen van gemeenschap, wordt de spoorweg van Maastricht naar Aken genoemd, alsmede de daarstelling van electro-magnetische telegraaflijnen. Omtrent den toestand van landbouw, handel en nijverheid, worden vrij voordeelige berigten gegeven.

Advertentiën.

223ste Nederlandsche Staats-Loterij.
14e LIJST. 5e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

N°. 12225 *f* 25,000, N°. 273 *f* 2,500, N°. 3140 *f* [illegible]

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 4 Julij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	59⅛ ¼	*Hope* 1798/1816	5	100¼
Dito Certificat. .	3	71¼ ⅜	Dito 1828/1829	5	99⅞
Dito Dito . .	4	88½ ⅞ ½	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening. .	4		Dito Dito	4½	85
Amort. Syndic.	3½		Dito *Hope* . . .	4	78½
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Stieglitz* .	4	77½
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten. . .	2½		Inschr. Assig. .	6	
D° *Rothschild* .	2½	48½ ⅝	Certific. dito. .	6	
Frankrijk.					
Obligatiën . . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	19⅛ 3/16	Obligatiën . . .	4	68[illegible]
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
D° Binnenl. s/m.	3	35⅞ 36			
Bew. Sp. Com.		4 7/16	Metalliek . . .	5	63½
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	73⅝
Portugal.			Dito letter B. .	5	73⅝
Londen nieuwe.	5	36 13/16 ⅞	Dito 1847 . . .	2½	32 7/16
Dito uitgest . .	4		Dito 1851/1852	2½	32 7/16

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 96½; Mexic., te Lond. 26 13/16, ⅞; dito Onb. 26 13/16, ⅞; Peru 4½ pct. 65.

Ten gevolge van eenige verkooporders was de markt algemeen zeer ongunstig gestemd, van Binnenl. fondsen dit inzonderheid de 4%, en van de vreemde soorten, R[illegible] Oostenrijksche, Spaansche en Portugeesche.

FRANKFORT, Maandag 3 Julij. 5 pct. Metaliek [illegible] Spanje binn. 3 pct. 36¼; dito 1 pct. 19 7/16; Wiss. op [illegible] 117⅞; dito op Weenen 94⅜.

LONDEN, Maandag 3 Julij. Consols op t. 93⅛ [illegible] Mexico N. 3 pct. 24¼, 24⅜; Peru N. 4½ pct. 67½; [illegible] dor 3¾; Gren. Uitg. 6¼; Sardinie 5 pct. 85; Spanje [illegible] 19, 19⅛; dito 3 pct. buit. 38½; dito Certificaten 4[illegible] Passive 4; Russen 4½ pct. 83; dito 5 pct. 98, 99; [illegible] 4 pct. 90; dito 2½ pct. 60, 59½.

Spanje flaauwer op de berigten nopens de insurre[illegible]

PARIJS, Maandag 3 Julij. Fr. 4½ pct. op t. 98.2[illegible] 3 pct. 73.45; Sp. Binn. 3 pct. 35; dito 1 pct. 18[illegible]

WEENEN, Maandag 3 Julij. N. Metall. 85[illegible]; [illegible] tien 1254; Wissel Londen 12.20; Zilver 27½.

MADRID, Vrijdag 30 Junij. Sp. binn. 3 pct. 37[illegible] nieuwe 1 pct. 19.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenha[illegible]